

Luttelgeest, 23 december 2024

Betreft: Reactie op internetconsultatie “Wetsvoorstel informeel onderwijs”

Geachte lezer,

Als moeder die mijn kinderen thuisonderwijs geeft, wil ik mijn waardering uitspreken voor het feit dat de overheid beseft dat onderwijs aan kinderen een groot goed is, dat bescherming en aandacht verdient. Ik geloof sterk in het recht van ouders om hun identiteit en waarden door te geven aan hun kinderen, of dat nu gebeurt in direct contact met de kinderen zelf, of via onderwijs dat past bij de identiteit van het gezin. Voor mij betekent dit dat thuisonderwijs een waardevolle, en vooral legitieme, vorm van onderwijs is die erkenning verdient.

Het voorliggende concept-wetsvoorstel heeft als doel om toezicht te regelen op ‘informeel’ onderwijs en te toetsen of het binnen de wettelijke kaders valt. Hoewel in de wet staat dat onderwijs dat door ouders in de woning aan hun eigen kinderen wordt gegeven buiten deze reikwijdte valt, maakt de formulering duidelijk dat veel activiteiten die essentieel zijn voor kwalitatief goed thuisonderwijs hier wel onder kunnen vallen. Dit raakt mij direct, omdat ik juist geloof dat samenwerkingen, buitenshuis leren en sociale contacten de kwaliteit van thuisonderwijs enorm versterken.

Denk bijvoorbeeld aan gezamenlijke uitstapjes naar musea, activiteiten in de natuur met andere gezinnen, of lessen die ik organiseer vanuit mijn eigen expertise om kennis te delen met een groep kinderen. Deze activiteiten verrijken niet alleen het onderwijs van mijn eigen kinderen, maar ook dat van anderen. Het idee dat deze waardevolle momenten nu onder toezicht zouden kunnen vallen, voelt als een onnodige inbreuk op mijn vrijheid als ouder om het beste onderwijs voor mijn kinderen te organiseren.

Ik begrijp en onderschrijf het belang van het bestrijden van haat en discriminatie, maar vraag me af of dit wetsvoorstel het juiste middel is om dit doel te bereiken. De risico's die hiermee gepaard gaan – zoals willekeur, misverstanden en onterechte meldingen – maken mij bezorgd over de impact op mijn gezin en dat van andere thuisonderwijsgezinnen. Het gevaar bestaat dat deze regels eerder een sfeer van wantrouwen creëren dan bijdragen aan een veilige en vrije omgeving waarin kinderen kunnen leren en opgroeien.

Wanneer de reikwijdte van het concept-wetsvoorstel zo breed is, voelt elk ingrijpen al snel als een zeer zwaar middel. Gelet op de subsidiariteit is het belangrijk om een minimale toets te hanteren voor het beoogde doel. Het doel van dit voorstel is immers om te kunnen ingrijpen bij organisaties of personen die aanzetten tot haat of discriminatie. Echter, dergelijke uitingen kunnen al worden aangepakt via het strafrecht. Dit concept-wetsvoorstel voegt weinig toe aan deze mogelijkheid, maar brengt wel grote risico's en kosten met zich mee. Het toezicht raakt bovendien verschillende (grond)rechten, zoals de vrijheid van onderwijs (artikel 23 Grondwet), de vrijheid van meningsuiting (artikel 7 Grondwet), de vrijheid van godsdienst (artikel 6 Grondwet en artikel 9 EVRM) en de vrijheid van vereniging (artikel 8 Grondwet en artikel 11 EVRM). Daarnaast grijpt het in op de scheiding van kerk en staat, omdat de overheid met dit wetsvoorstel invloed krijgt op de inhoud van bijvoorbeeld godsdienstonderwijs.

Dit voorstel raakt een deel van het maatschappelijk leven dat voorheen vrij was van overheidsbemoeienis. In principe zou de overheid dergelijke stappen met grote terughoudendheid moeten zetten om te voorkomen dat de vrijheid van individuele burgers onnodig wordt beperkt. In dit geval lijkt die terughoudendheid te ontbreken. Slechts een enkele melding van een natuurlijke persoon die een vermoeden heeft van overtreding, kan voldoende zijn om een inspectie in gang te zetten. De gevolgen van dergelijke meldingen – juist ook voor gezinnen die niet tot de primaire doelgroep van het voorstel behoren – staan mijns inziens niet in verhouding tot het beoogde doel van deze wet.

Ik pleit daarom voor een aanpak die proportioneel is en de diversiteit van onderwijsvormen respecteert. Ouders zoals ik kiezen voor thuisonderwijs vanuit een diepe overtuiging en toewijding aan het welzijn van onze kinderen. Deze toewijding verdient vertrouwen, niet wantrouwen.

Met vriendelijke groet,

J.C. Westveer- van Andel